

IV Orașul de Floci

- orașul nașterii lui Mihai Viteazul -

Dintre descoperirile mai importante menționăm fundațiile a trei biserici, înconjurate de cimitire - pintenul bisericii nr.1 fiind singura relievă arheologică rămasă „în picioare” din Orașul de Floci și tezaurile monetare compuse din monede poloneze, lituaniene, otomane, ungurești, germane, venețiene, rusești, descoperite în locuințe sau morminte, care atestă amplitudinea schimburilor comerciale și înscriau Orașul de Floci, în prima jumătate a secolului al XVI-lea, în grupa primelor orașe ale Țării Românești de pe piața Brașovului.

În istoria economică și politică a statului medieval Țara Românească, Orașul de Floci a fost unica așezare urbană din estul Câmpiei Române, în cursul secolelor XIV-XVIII, cu rol de polarizare a activității economice din zonă și cu rol strategic în controlul graniței de est a țării.

Prima atestare documentară a Orașului de Floci se găsește într-un hrisov din 30 ianuarie 1431, prin care Dan al II-lea, domnul Țării Românești, anunță toate târgurile și vămile țării, între care sunt menționați și *flocenii*, că a întărit privilegiul comercial al brașovenilor dat de Mircea cel Bătrân. Ea nu constituie însă data de început a așezării, rurală sau urbană, ci doar importanța pe care o avea, mai ales în cadrul relațiilor comerciale.

În privința numelui istoric al orașului, toponimul *Floci* provine de la comerțul cu lână (*floccus*) practicat atât de oierii din partea locului, cât și de cei din zona montană care veneau cu turmele la iernat în Balta Ialomiței. De altfel, Nicolae Iorga va scrie despre „*Târgul de Floci, locul de desfacere la bâlci a lânii nedărăcite aduse de mocanii din Ardeal*”.

Hărțile din secolele XVI-XIX, care înfățișază cursul Dunării de Jos indică existența Orașului de Floci, pe malul râului Ialomița, aproape de vărsarea lui în Dunăre, întinzându-se pe suprafațe de teren cu forme neregulate (grinduri), înconjurate de meandrele vechiului curs al Ialomiței, care trecea prin mijlocul orașului și a cărui albie adâncită se poate observa cu ușurință și în prezent.

Sondajele arheologice din toamna anului 1961 și cele dintre anii 1965-1968 au scos la suprafață un material arheologic divers, format din numeroase fragmente ceramice, un depozit de vase de aramă și două tezaururi monetare din secolele XVI-XVII și altele. În același timp, cercetarea a furnizat datele necesare pentru delimitarea ariei sitului arheologic. În Orașul de Floci, majoritatea locuințelor erau case de suprafață, cu una sau două încăperi inegale ca dimensiuni, ridicate pe o structură de lemn, cu pereții din chirpic și acoperiș din stuf. Cu caracter de unicat este o locuință de suprafață, cu fundație de piatră, compartimentată în două încăperi. Între locuințe au fost descoperite urmele atelierelor meșteșugarilor, care erau destul de diverse dacă izvoarele documentare vorbesc despre *Costandin pietrear*, *Costandin și Nedelco cojocari*, *Stan răchier*, *Necula croitor*, *Bălan cizmar*.

Floci Town

- the birth place of Mihai Viteazul -

🇷🇴 In the economic and political history of the medieval state of Wallachia, *Orașul de Floci* (Fleece Town) was, during the 14th-18th centuries, the only eastern town in the Romanian Plain with a polarization role for the economic activity in the area and a strategic role in the control of the country's eastern border.

The first documentary mention of *Orașul de Floci* (Fleece Town) was found in an old document dating from **January 30, 1431**, by which **Dan II**, the reigning prince of Walachia, announces in all the market towns and custom houses of the country, among which there was also Fleece Town (*flocenii*), that he reaffirmed the commercial privilege of the people of Brașov granted by Mircea the Old. Yet, this date does not highlight the moment when this settlement began, as an urban or rural settlement, but only its importance, especially within the commercial relationships.

As far as the town's historical name is concerned, the toponym *Floci* comes from the fleece commerce (Lat. *floccus*) practiced both by the local shepherds and by the shepherds coming from the mountains, which brought their sheep during the winter in the Moorland of Ialomița. Actually, Nicolae Iorga will write about „*Târgul de Floci (Fleece Town), the market place where the uncombed wool brought by the shepherds (mocanii) from Ardeal was sold*”.

The archeological punctual diggings of the autumn of 1961 and those of the years 1965-1968 highlighted a diverse archeological material, made up of numerous ceramic fragments, a deposit of copper vases and two monetary treasures of the 16th-17th centuries and others. At the same time, the research provided the necessary data for the delimitation of the area of the archeological site. In *Orașul de Floci* (Fleece Town) most of the dwellings were ground homes, with one or two rooms, unequally dimensioned, mounted on a wooden structure, with adobe walls and a roof made of reed. The unique character is a ground dwelling with stone foundation, made up of two rooms. Among the dwellings, one discovered the traces of the artisans' workshops, which were quite diverse, considering the fact that the documentary sources mention the stone cutter *Costandin* (“*pietrear*”), the skinnners *Costandin* and *Nedelco* (“*cojocari*”), the brandy producer *Stan* (“*răchier*”), the tailor *Necula* (“*croitor*”), the shoemaker *Bălan* (“*cizmar*”).

The maps of the 16th-19th centuries, depicting the area of the Lower Danube, indicate the existence of *Orașul de Floci* (Fleece Town) on the riverside of Ialomița River, near the place where it flows into the Danube, covering some land areas with irregular shapes (tops of bank ridges), surrounded by the meanders of the old course of Ialomița River, which used to go through the middle of the town and whose deepened riverbed can still be easily noticed even to this day.

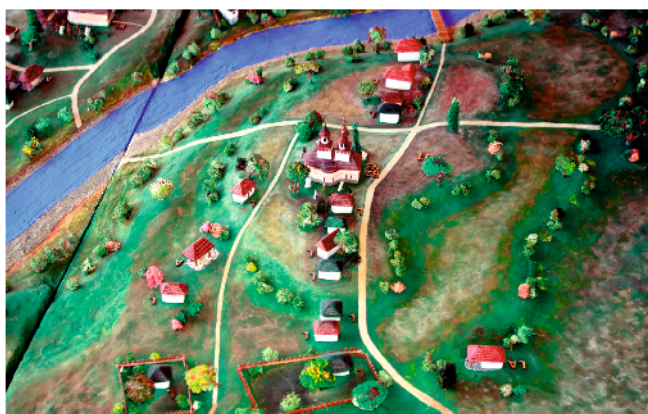
Hotarul oraşului a variat ca mărime de-a lungul timpului, suferind o permanentă restrângere în profitul mănăstirilor şi al marilor boieri, făcută fie prin danii domneşti, fie prin acaparare abuzivă, cumpărări sau donaţii către mănăstiri. De altfel, în anul 1779 întregul teritoriu al oraşului ajungese pământ mănăstiresc.

Asemenea celorlalte oraşe medievale, Oraşul de Floci, constituit administrativ pe moşie domnească, era condus de un judeţ, care avea atribuţii administrative, juridice şi fiscale pe plan local, ajutat de 12 pargari. Judeţul păstra sigiliul oraşului a cărui emblema, un peşte încadrat de 4 stele, sugerează una din cele mai importante ocupaţii ale flochenilor - pescuitul.

Din punct de vedere administrativ, din anul 1470 există prima atestare documentară a Oraşului de Floci ca fost centrul de reşedinţă al ispravnicului judeţului istoric Ialomiţa şi sediul căpităniei de margine, care avea îndatorirea de a asigura paza hotarelor. Căpitanul a îndeplinit şi funcţia de ispravnic al oraşului. Tot aici era cantonat şi un grup de ostaşi (roşii şi călăraşii).

Datorită unor factori politico-economici, Oraşul de Floci a suferit un proces de regres continuu, care va conduce la dispariţia lui la sfârşitul secolului al XVIII-lea.

Printr-un program strategic multianual promovat de Consiliul Judeţean Ialomiţa şi Muzeul Judeţean Ialomiţa, cu sprijinul unor instituţii centrale de cultură, se urmăreşte valorificarea descoperirilor din situl arheologic „Oraşul de Floci”. Reluarea şi extinderea cercetărilor arheologice, diversificarea formelor şi acţiunilor de promovare, construirea Bazei de cercetare muzeală, situarea sitului pe un drum european de intensă circulaţie sunt argumente pentru a aduce în atenţia publicului cazul unuia din cele mai importante centre comerciale ale Ţării Româneşti din secolele XV-XVIII.

Într-o cronică sumară reţinem câteva evenimente care au condus la decăderea, depopularea şi dispariţia oraşului: expediţia de represalii a lui Ştefan cel Mare din anul 1470, când oraşul este ars din temelii; distrugerea oraşului în campania militară din anul 1594, când Mihai Viteazul a atacat cetăţile turceşti de pe malurile Dunării; jefuirea oraşului şi înrobirea locuitorilor în anul 1600 de Simion Movilă, între robi aflându-se însăşi Radu judeţul; folosirea oraşului ca bază de atac pentru operaţiuni militare de domnitorul Radu Şerban în anii 1603 şi 1609; în luna mai 1651, Matei Basarab se afla cu 15.000 de oştteni la Oraşul de Floci pentru a-i înfrunţa pe tătari; în anul 1655, în timpul războaielor seimenilor, tătarii şi moldovenii conduşi de Rustem Mîrza au jefuit oraşul, au omorât 200 de oameni şi au luat cu ei 5.000 de vite; în anii 1658 şi 1690 oraşul este pustiit de tătari, iar în prima jumătate a secolului al XVII-lea aceştia puncau slujbaşi - „păna aproape de oraşul Flocii” - să ia vama din bălţi; în urma războiului ruso-turc din 1769-1774, Oraşul de Floci a fost atât de pustiit, încât generalul Bauer n-a mai găsit aici decât ruinele a trei biserici; prin actele de dănie din anii 1768, 1775 şi 1779 moşiile oraşului sunt dăruite unor mănăstiri din Bucureşti (Sf. Spiridon, Visarion şi Mărcuţa) şi oraşul este părăsit.

Vatra oraşului, pustiită, a fost transformată în câmp agricol, în care străjuiau ruinele a trei biserici, aşa cum sunt arătate şi pe o hartă din ultimul deceniu al secolului al XVIII-lea. *Vatra abandonată a Oraşului de Floci este unicul caz unde cercetarea arheologică se poate extinde şi valorifica, fără să fie împiedicată sau limitată de existenţa unor construcţii sau a unei aşezări contemporane.*

Datorită rezultatelor importante obţinute de-a lungul a peste 30 de campanii de cercetări arheologice sistematice, situl arheologic prioritar „ORAŞUL DE FLOCI” a fost cuprins în Programul european „Reabilitarea patrimoniului nostru european comun”. Acest program este o iniţiativă comună a Consiliului European şi a Comisiei Europene de a sprijini conservarea patrimoniului istoric în Balcani.

Among the most important discoveries, we can mention three church foundations, surrounded by cemeteries - a slightly higher area that marks the remains of the church number one is the only archeological relic still standing in Oraşul de Floci (Fleece Town) and the monetary treasures made up of Polish, Lithuanian, Ottoman, Hungarian, German, Venetian, and Russian coins, discovered in dwellings or tombs - which proving the amplitude of the commercial exchanges and inscribed Oraşul de Floci (Fleece Town), during the first half of the 16th century, in the group of Wallachia's first towns in point of the presence on the market of Braşov.

The town's boundaries varied in time, continually dwindling to the profit of the monasteries and of the great boyards, which occurred following princely gifts or through abusive seizing, purchases or donations to the monasteries. Actually, in the year 1779, the whole territory of the town had become monastery land.

Just as the other medieval towns, Oraşul de Floci (Fleece Town), built on a princely estate, from an administrative viewpoint, was led by a mayor (*judet*), who had administrative, juridical and fiscal attributions, on a local level, being helped by 12 subordinates (*pârgari*). The mayor was the keeper of the town's seal, whose emblem, a fish surrounded by four stars, suggests one of the most important occupations of the Fleece Town's inhabitants: fishing.

From an administrative viewpoint, **the year 1470** marks the first documentary mention of Oraşul de Floci (Fleece Town) as former dwelling place of the subprefect (*ispravnic*) of the historical county of **Ialomiţa** and the headquarters of the harbor master's office, which had the duty of defending the boundaries. The captain also accomplished the function of city subprefect. Here, one could find as well a group of soldiers (the so-called *roşii* and *călăraşii*).

Due to a series of political and economic factors, Oraşul de Floci (Fleece Town) has gone through a process of continual regress, which finally led to its disappearance by the end of the 18th century.

A summary chronicle will help us keep in mind some of the events that led to the town's decay, depopulation and disappearance: the repressive expedition of Stephen the Great in the year 1470, when the town is burnt to the ground; the town's destruction in the military campaign of the year 1594, when Michael the Brave attacked the Turkish walled cities situated on the banks of the Danube; the robbing of the town and the enslaving of its habitants in the year 1600 by Simion Movilă, (among the bondmen there was the mayor Radu *judet*); the use of the town as an attack base for military operations by the reigning prince Radu Şerban in the years 1603 and 1609, in the month of May 1651, Matei Basarab was along with 15.000 soldiers in Oraşul de Floci (Fleece Town) to fight against the Tartars; in the year 1655, during the revolt of the princely guards (*seimeni*), the Tartars and the Moldavians led by Rustem Mirza robbed the town, killed 200 people and took away 5.000 cattle; in years 1658 and 1690, the town is devastated by Tartars and in the first half of the 17th century, they used to nominate the government officials - "up close to *oraşul Flocii* (Fleece Town)" - to collect the

customs tax from the moorlands; after the Russian-Turkish war of 1769-1774, Oraşul de Floci (Fleece Town) was so devastated that the general Bauer was only able to find there the ruins of three churches; through the donation acts of the years 1768, 1775 and 1779, the town's estates were given to certain monasteries from Bucharest (Saint Spiridon, Visarion and Măreuşa) while the town remains deserted.

The abandoned town's precincts were turned into agricultural field, in which the ruins of three churches stood as shown by an 18th century map. *The abandoned precincts of Oraşul de Floci (Fleece Town) is the only case in which the archeological research can be extended and valorized without being hindered or limited by the existence of any buildings or of a contemporary settlement.*

Due to the important results obtained during over 30 systematic archeological research campaigns, **the archeological site of priority "ORAŞUL DE FLOCI"** (Fleece Town) was comprised in the **European Program: Rehabilitation of our common European heritage**. This program is a common initiative of the European Council and of the European Commission to support the preservation of the historical patrimony in the Balkans.

Through a multiannual strategic program promoted by the Ialomiţa County Council and the Ialomiţa County Museum, with the support of some central cultural institutions, is pursued the valorization of the discoveries from the archeological site of "Oraşul de Floci" (Fleece Town). The fact that the archeological research has been resumed and extended, the diversification of its forms and actions of promotion, the construction of the Museum Research Base (*Baza de cercetare muzeală*), the fact that the site is situated by the side of an intensely circulated European road - all of these are arguments for submitting to the public attention the case of one of the most important commercial centers of Walachia during the 15th - 18th centuries.

MIHAI VITEAZUL - FIUL STRĂLUCIT AL IALOMITEI -

Prin locul nașterii, al copilăriei și al primei tinereți, Mihai Vodă a fost un vlăstar al Ialomiței, chiar dacă mai târziu cariera sa de neguțator în țările române și la sudul Dunării, iar apoi deținerea de importante dregătorii domnești i-a îndreptat pașii și pe alte meleaguri.

Izvoare istorice contemporane, ca și tradiția consemnată de cronică țării încă din secolul al XVII-lea, sunt unanime de acord că locul nașterii lui Mihai a fost așezarea negustorească ialomițeană - Orașul de Floci. Cronicarul transilvănean Ștefan Szamoskozy, contemporan cu Mihai Viteazul, nota: „Locul unde s-a născut c Floch sau Floci, pe malul Dunării. Tot la Floci mamă-sa fierbea rachiu; din acesta trăia. Acest Floci e pe malul Dunării, din jos de Brăila cale de o zi”.

Deși voievodul a menționat permanent în actele domnești că este fiul lui Pătrașcu cel Bun (domn al Țării Românești între martie 1554 și 26 decembrie 1557), iar rudele de sânge ale lui Pătrașcu l-au „recunoscut ca al lor” după cum afirmă Nicolae Iorga, acest lucru este puțin probabil, în condițiile în care Pătrașcu a murit la sfârșitul lunii decembrie 1557, după o grea și îndelungată suferință. Despre mama lui, Teodora (Tudora, iar după ce s-a călugărit, Teofana), cronică internă a lui Radu Popescu („Istoriile domnilor Țării Românești”) menționează tradiția orală care circula încă în secolul al XVII-lea în Țara Românească și prin care „(...) den auz unul de la altul așa dovedim: mumă-sa au fost de la oraș de la Floci”.

Născut în anul 1558, Mihai a rămas legat de Orașul de Floci cel puțin până la anul 1582, când avea aproape 25 de ani, după care, conform unei inscripții din Mănăstirea Tutana, județul Argeș, datată 10 septembrie 1582, apare pentru prima dată într-o dregătorie. Așadar, Mihai Viteazul și-a petrecut mai bine de jumătate din scurtă sa viață (43 de ani) la Orașul de Floci.

Tinerețea lui este marcată de îndeletnicirile negustorești, voievodul dând dovadă de o abilitate înăscută, justificată de mediul în care trăia! Alături de unchiul său Iane Cantacuzino, Mihai a învățat turcește și grecește, a deprins o scriere frumoasă, energică, iar iscălitura sa se recunoștea fără greutate. Știa să scrie într-o epocă în care puțini domnitori români se puteau lăuda cu acest lucru!

După o cronică polonă, ca negustor, în tinerețe, Mihai vindea vite din țările române la sudul Dunării sau giuvaeruri, așa cum notează trimisul Spaniei la curtea imperială de la Praga a lui Rudolf al II-lea, unde în anul 1600 îl cunoscuse pe Mihai. De asemenea, într-un document original din 11 ianuarie 1622, semnat și de mitropolitul Luca, fost episcop de Buzău și cunosător al realităților Orașului de Floci, se păstrează mărturia lui „Pascali județul și a altor oameni buni de în oraș de Floci” pe baza căreia se întărea lui Preda, fost mare sluger și soțici sale Florica, fiica lui Mihai Viteazul, un sălaș de țigani, pretins și de egumenul mănăstirii Tismana, care fuseseră pe moșia lui Mihai Voievod „câștigați de în slujba lui, încă nainte vreme, di când au fost neguțătoriu și boieran”.

A deținut importante dregătorii domnești, precum: bănișor de Mehedinți și apoi stolnic domnesc (1588), mare stolnic (1590), mare postelnic (1591), mare aga (1592) și în anul 1593 – ban al Craiovei.

Este și anul când pleacă la Constantinopol, unde cu ajutorul unchiului său Iane Cantacuzino, al lui Andronic Cantacuzino, al lui Sigismund Bathory și al agentului englez Barton, reușesc să obțină tronul Țării Românești (1593). Banii și influența rudelor Teodorci pe lângă Marele Vizir au condus la alegerea lui Mihai ca domn al Țării Românești.

MIHAI VITEAZUL

- IALOMITA'S BRILLIANT SON -

Considering the place of his birth, childhood and early youth, Mihai Vodă was an offspring of Ialomița, even though, later, his career as merchant in the Romanian Countries and south of the Danube, then the securing of important high dignities guided his steps towards other lands.

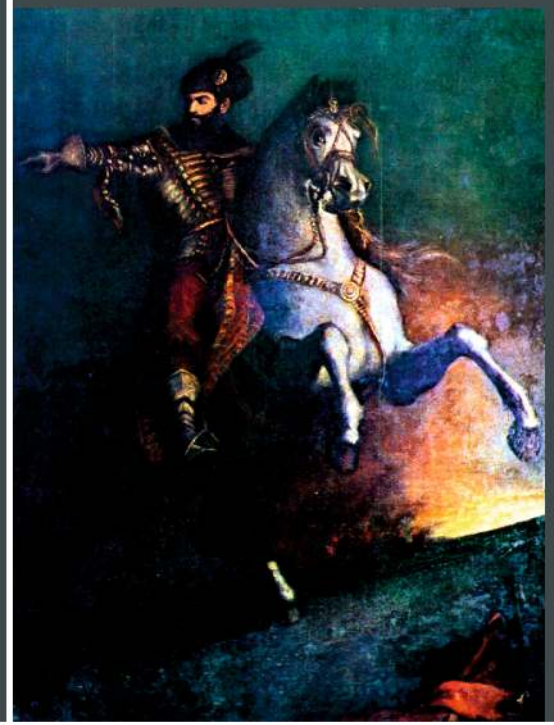
Contemporary historical sources, such as the tradition noted by the country's chronicle even since the 17th century, unanimously agree that the place of birth of Mihai was the merchant locality of Ialomița County – Orașul de Floci (Fleece Town). The Transylvanian chronicler Ștefan Szamoskozy, contemporary with Michael the Brave, noted: "His place of birth is Floch or Floci (Fleece Town), on the side of the Danube. It is also there that his mother distilled brandy; this is what she lived of. This *Floci* (Fleece Town) is situated on the side of the Danube, downstream from Brăila, one day away".

Although the voivode permanently mentioned in the princely documents that he is the son of Pătrașcu cel Bun (ruler of Walachia between March 1554 and December 26, 1557), and Pătrașcu's blood relatives "admitted he was one of them", according to the statement of Nicolae Iorga, this is quite unlikely, seeing that Pătrașcu died by the end of the month of December 1557, after a long and painful suffering. About his mother, Teodora (Tudora, and after she became a nun, Teofana), the internal chronicle of Radu Popescu (*"Istoriile domnilor Țării Românești"*/ Histories of the Walachian Rulers) mentions the oral tradition circulating even since the 17th century in Walachia and according to which "(...) from hearsay this is what we acknowledge: his mother was from Floci (Fleece Town)".

Born in the year 1558, Mihai remained connected to Orașul de Floci (Fleece Town) at least until 1582, when he was about 25, after which, according to an inscription from Tutana Monastery, Argeș County, dating from September 10, 1582, he appears for the first time as securing a high dignity. So, Mihai Viteazul spent more than half of his short life (43 years) in Orașul de Floci (Fleece Town).

His youth is marked by his merchant's preoccupations, the voivode proving an inborn skill, justified by the environment he lived in! Along with his uncle, Iane Cantacuzino, Mihai learnt Turkish and Greek; he learnt a calligraphic, energetic writing, and his signature could be easily recognizable. He knew how to write during a period of time when few Romanian rulers could boast with such a thing.

According to a Polish chronicle, as merchant, during his youth, Mihai used to sell cattle from Wallachia to the south of the Danube or jewels, as the Spanish envoy to Rudolf II's Imperial Court of Prague notes (it is there that in the year 1600 he met Mihai). At the same time, in an original document of January 11, 1622, signed as well by the metropolitan bishop Luca, formerly Bishop of Buzău and aware of the realities of Orașul de Floci (Fleece Town), is preserved the testimony of "Pascali the mayor and of other good people of Floci (Fleece Town)" based on which Preda, formerly great purveyor and his wife Florica, daughter of Mihai Viteazul, were reacknowledged as masters of a Gypsy settlement (which was also claimed by the Father Superior of the monastery of Tismana), as they had been on Mihai Voivode's estate before, "being gained as his servants even since he used to be merchant and boyard".

He held important princely dignities, such as: *bănișor* de Mehedinți and then princely *stolnic* (High Steward) (1588), *mare stolnic* (1590), *mare postelnic* (senechal) (1591), *mare aga* (agha) (1592) and in the year 1593 – *ban* of Craiova.

1593 is also the year when he leaves for Constantinople, where, with the help of his uncle Iane Cantacuzino, of Andronic Cantacuzino, of Sigismund Bathory and of the English agent Barton, he manages to obtain the throne of Walachia. The money and the influence of Theodora's relatives exerted on the Great Vizier led to the election of Mihai as ruler of Walachia.

Va strânge o importantă avere, cumpărând 129 de sate și alte 20 de posesiuni, întregindu-și averea și cu altele aduse de soția sa, Doamna Stanca, fiica lui Dobromir, fost ban al Craiovei, cu care s-a căsătorit în anul 1583.

Din teritoriul istoric al Ialomiței, Mihai Viteazul a cumpărat satele Bora, Bucșa, Rădulești, Ciocănești, Ulești, Ciulnița, Cunești, Dâlga, Dralca, Maia, Obidiși (Cotorca), Pupezeni și Vlădeni.

Unele sate de moșneni le va dăruii mamei sale. Într-un act din 27 septembrie 1597, prin care dăruiește mamei sale, doamna Tudora, satele Studina Mestecăi, Studinița Barbului, Crușovul, Frăsinetul din Câmp și Studina lui Hamei din județul Romanai, arată că „aceste sate le-am cumpărat domnia mea când am fost ban al Craiovei”.

Din reperele scurtei, dar eroice și pilduitoarei sale domnii, menționăm următoarele:

- 1594 – campania militară din nordul și sudul Dunării, unde cucerește majoritatea cetăților, între care și Orașul de Floci;

- 13/22 august 1595 – bătălia de la Călugăreni, unde învinge armata otomană condusă de Sinan Pașa. „Lupta a ținut toată ziua, făcând turcilor mare pagubă, cu rușine pentru Sinan Pașa(...), cum va spune chiar Mihai Viteazul;

- octombrie 1595 – luptele cu otomanii de la Târgoviște, București și Giurgiu, încheierea păcii cu Imperiul Otoman;

- 9 iunie 1598 – încheierea tratatului cu Rudolf al II-lea, împăratul Austro-Ungariei;

- 18/28 octombrie 1599 – bătălia de la Șclimbăr, pentru cucerirea Transilvaniei;

- 1 noiembrie 1599 – intrarea în Alba Iulia, unde primește cheile cetății de la episcopul Demetrius Napragy;

- mai 1600 – îl alungă de pe tronul Moldovei pe Ieremia Movilă;

- Într-un hrisov dat la Iași la 27 mai 1600, se regăsește formula „Io, Mihai Voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată Țara Moldovei”. Se împlinca „pohta ce-a pohtit”! Se înfăptuia prima unire politică a celor trei țări române. A fost ceasul de mărire, urmat, din păcate, repede, de decădere!

- 18/28 septembrie 1600 – pierde lupta de la Mirislău și, odată cu ea, pierde Ardealul;

- pierde tronul Moldovei și pe cel al Țării Românești și este obligat să ia calea pribegiei. „Iar acum am ajuns la acest capăt, pierzând toate lucrurile pe care le câștigasem din tinerețea mea până la bătrânețe, și țări și bogăție și soție și copii; și dacă aș fi pierdut tot din cauza vrăjmașilor, sau dacă mi-ar fi fost luate de vrăjmaș, nu m-ar durea atâta cât mă doare, fiindcă au fost făcute de aceia de la care nădăjduiam și așteptam ajutor și razim; Dumnezeu le vede”- cum va scrie Mihai în memoriul adresat ducelui de Toscana după 16 februarie 1601;

- reîncepe lupta pentru recucerirea teritoriilor românești cu victoria de la Guruslău (3 august 1601);

- la 9/10 august 1601, la 3 km. sud de Turda, Mihai Viteazul este ucis de oamenii generalului Basta. Căpitanul valon Rosini îl lovește cu halebarda, alt soldat îi înfipse sulița în inimă, iar voievodul muri cu capul tăiat de însăși sabia lui. Trupul domnitorului a fost îngropat lângă Turda, unde Doamna Stanca a ridicat o capelă în stil bizantin, iar capul a fost luat de comisul Radu Florescu și adus în Țara Românească, unde a fost îngropat de Radu Buzescu și fiica lui Mihai Viteazul, Florica, la Mănăstirea Dealu, de lângă Târgoviște.

Pentru neamul nostru, personalitatea lui Mihai Viteazul este importantă nu numai pentru efortul de a opri cuceririle otomane la sud de Dunăre, ceea ce i-a adus faima de apărător al creștinătății, cât mai ales pentru modul în care a știut să rezezească conștiința de neam a românilor.

🇬🇧 He will gather an important wealth, buying 129 villages and other 20 possessions, completing his fortune as well with other goods brought along by his wife, Doamna Stanca, daughter of Dobromir (formerly *ban* of Craiova), whom Mihai married in the year 1583.

In the historical territory of Ialomița, Mihai Viteazul bought the villages of Bora, Bucșa, Rădulești, Ciocănești, Ulești, Ciulnița, Cunești, Dâlga, Drălea, Maia, Obidiți (Cotorca), Pupezeni and Vlădeni.

He will give to his mother some of the villages of freeholders. In a document of September 27, 1597, by which he gives his mother, Doamna Tudora, the villages Studina Mestecăi, Studinița Barbului, Crușovul, Frăsinetul din Câmp and Studina lui Hamei from Romanai County, he showed that "these villages have been bought by me while I was *ban* of Craiova".

➤ On August 9/10, 1601, 3 km south of Turda, Mihai Viteazul is killed by the people of general Basta. The Wallonian captain Rosini strikes him with the halberd, another soldier thrusts his spear in his heart, and the voivode died, his head being cut off by his own sword. The reigning prince's body was buried near Turda, where Doamna Stanca built a Byzantine chapel, and the head was taken by the equerry Radu Florescu and brought to Wallachia, where he was buried by Radu Buzescu and the daughter of Mihai Viteazul, Florica, at Dealu Monastery, near Târgoviște.

For our people, the personality of Mihai Viteazul is important not just for the effort to put an end to the Ottoman conquests south of the Danube, which won him the fame of defender of Christianity but also especially for the way he managed to awake the Romanians' national conscience.

Out of the landmarks of his short but eloquent reign, we can mention:

➤ 1594 –military campaign in the north and south of the Danube, where he conquers most of the walled cities, including Orașul de Floci (Fleece Town);

➤ August 13/22, 1595 – the battle of Călugăreni, where he defeats the Otoman army led by Synan Pacha. "The battle lasted the whole day, causing great losses to the Turks, bringing shame on Synan Pacha (...)", as Mihai Viteazul will affirm;

➤ October 1595 – fights against the Ottomans in Târgoviște, Bucharest and Giurgiu, a moment of peacemaking with the Ottoman Empire;

➤ June 9, 1598 – signing of the Treaty with Rudolf II, Austro-Hungary's emperor;

➤ October 18/28, 1599 – battle of Șelimbăr, for conquering Transylvania;

➤ November 1, 1599 – entry in Alba Iulia, where he receives the fortified town's keys from bishop Demetrius Napragy;

➤ May 1600 – he chases Ieremia Movilă away from the Moldavian throne;

➤ In a charter (*hrisov*) issued in Iași on May 27, 1600, one can find the formula "***To, Mihai Voeivod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată Țara Moldovei***" (I, Michael the Voivode, out of God's mercy, ruler of Walachia, of Transylvania and of the entire Moldavia). This is how the desire he had had ("*pohla ce-a pohlit*") came true!

This is how the first political union of the three Romanian Countries came true. It was a moment of glory, unfortunately followed very soon after that by decay!

➤ September 18/28, 1600 – he loses the battle of Mirislău and, with it, he loses Transylvania;

➤ He loses the throne of Moldavia and that of Walachia and is forced to become a runaway. "*And now I have come to this end, losing all the things that I had won from youth to my old age, countries, riches and wife and children; and if I had lost them all because of my enemies, or if they had been taken by my enemies, I would not have suffered as much as I suffer, because all these things were completed by those whom I trusted and from whom I was expecting help and support; God will see all [their actions]*" - as Mihai will write in the memoir addressed to the Duke of Toscana after February 16, 1601;

➤ The fight for reconquering the Romanian territories is started with the victory of Guruslău (August 3, 1601);

TEODORA (TUDORA)

- UN NECESAR RECURS LA MEMORIA ISTORIEI -

Pentru Teodora (Tudora), mama lui Mihai Viteazul, se simte nevoia unei reparații morale, în condițiile în care majoritatea cărților de istorie au tendința de a „vulgariza”originea și ocupațiile sale. Recursul la memoria istoriei a fost început chiar Nicolae Iorga, atunci când spunea că prezentarea Teodorei ca o simplă „rachierită, iar Mihai Viteazul el însuși nu era altceva decât, să zicem, un fel de băiat de prăvălie la maică-sa” trebuie combătută, deoarece izvorul ei se regăsea în documente „de origine ungurească, pe baza unor zvonuri, a unor cârteli, a unor clevetiri”!

Este documentat istoric că Teodora era de neam grecesc, din vestita familie a Cantacuzinilor, una din marile familii nobile ale Bizanțului.

Teodora era soră cu Iane Cantacuzino și Mihail Cantacuzino, poreclit Șaitanoglu sau Șeitanoglu, adică în turcește „fiul satanei”! Iane Cantacuzino a jucat un mare rol la turci, unde i-au fost încredințate, în același timp, afacerile Modovei, unde era vistier, și ale Țării Românești, în Divanurile căreia figura ca ban.

Mihai și-a iubit și respectat mama, a ținut-o neconținut lângă el în toți anii de domnie, alături de Doamna Stanca, prin locurile pe unde a trecut. O glorifica pretutindeni, iar actele vremii ne vorbesc „prea cu sfințenie” despre „cinstita și de la inimă preaiubita maică a domniei mele, doamna Teodora”. Era și aceasta o modalitate de recunoaștere a „viței” cantacuzine a mamei sale, în contrapondere cu numele oarecum voit peiorativ de Tudora, „rachierită” la Orașul de Floci!

Cu puțin timp înainte de moartea fiului său, Teodora s-a călugărit, devenind maica Teofana de la Mănăstirea Cozia. Moartea Viteazului a îndurerat-o! Între zidurile vechi ale „răposului răposatului Mircea Voievod” află despre crunta „svrășire a zilelor” acelui „drag copil”: „Aciashi mă ajunse și vestea de sfârșirea dragi fiului meu Mihail Voievod(...)”. Simțind și ea că mai are puțin de trăit, după spusa și învățătura ei, într-o blândă și creștinească durere, folosind un ton de cântec bătrânesc, i-a cerut „călugărașului Gavriil” să-i scrie ultima dorință la data de 8 noiembrie 1602. Este descrisa reîntâlnirea Teofanei cu Doamna Stanca și copiii Nicolae Pătrașcu și Florica la Mănăstirea Cozia, după ce aceștia, închiși în Ceata Gilău și apoi la Făgăraș și deposezați de toate bunurile după înfrângerea lui Mihai, au reușit să treacă în Țara Românească. „Și dacă se adunară unii cu alalții, mare plângere și suspine fu între ei de jalea fiului său Mihai Vodă și pentru patima lor ce-au pățit prin țările străine. (...) Cum am pățit noi, maică, să nu pață nime de ruda noastră!” Întrebată de Doamna Stanca despre cum a petrecut ultimii ani, Teofana a răspuns: „Cu mult foc de moartea fiu-meu și de jalea Domniilor Voastre (...)”.

Ultima dorință a Teofanei a fost de a dăru Mănăstirii Cozia două sate „pentru sufletul răposatului Mihai-Vodă și pentru sănătatea fiu-său Nicolae Vodă și pentru pomana noastră și a tot neamului nostru (...)”, sate ce-i fuseseră dăruite de Mihai Viteazul în anul 1595.

S-a stins din viață în anul 1605, fiind înmormântată în pronaosul Mănăstirii Cozia, alături de Mircea cel Bătrân. În anul 1606, nepoții ei, Nicolae și Florica, i-au așezat deasupra o piatră de mormânt, care se păstrează intactă și astăzi, pe care se poate citi inscripția „Aici odihnește călugărița Teofana, muma răposatului Mihai Voievod” (...).

Pentru Ialomița și istoria sa, Mihai Viteazul, Teodora și Orașul de Floci trebuie să rămână trei repere fundamentale ca identitate și reprezentativitate a unui ținut acoperit de gloria străbunilor! Contemporanii au datorat morală de a cultiva cu insistență și inteligență o asemenea moștenire istorică!

TEODORA (TUDORA)

- A NECESSARY APPEAL TO THE MEMORY OF HISTORY -

For Teodora (Tudora), the mother of Mihai Viteazul, we feel the need of reparation, seeing that most history books tend to “vulgarize” her origin and her occupations. The appeal to the memory of history began even with Nicolae Iorga, when he said that presenting Teodora as a simple “brandy distiller and Mihai Viteazul as nothing more than, let's say, as a sort of shop assistant in his mother's business” should be fought against, as its source was found in documents “of Hungarian origin, based on rumors, murmurs, defamations”!

The historical documents show that Teodora was of Greek origin, coming from the famous Cantacuzino family, one of the great noble families of Byzantium.

Teodora was sister of Iane Cantacuzino and Mihail Cantacuzino, nicknamed Şaitanoglu or Şeitanoglu, namely, in Turkish, “the son of Satan”! Iane Cantacuzino played a significant role with the Turks, who entrusted him at the same time the Moldavian affairs, as he was a treasurer there, and the Walachian affairs, as in the Moldavian Divans he held the position of *ban*.

Mihai loved and respected his mother, kept her by his side throughout the years of his reign, along with Doamna Stanca, wherever he went. He glorified her everywhere and the documents of those times mention “in a very pious manner” (*“prea cu sfinţenie”*) “our honest and very tenderly loved mother, Teodora” (*“cinstita şi de la inimă preaiubită maică a domniei mele, doamna Teodora”*). It was another way of recognizing the Cantacuzino roots of his mother, in contrast to the somehow intently pejorative name of Tudora, “brandy distiller” (*“rachierită”*) in Oraşul de Floci (Fleece Town)!

Not long before the death of her son, Teodora became a nun, nun Teofana from Cozia Monastery. The death of Michael the Brave grieved her! It is there among those old walls that she found out about the awful “end of the days” of that “dear child”: *“Aciashi mă ajunse şi vestea de sfîrşirea dragi fiului meu Mihail Voievod (...)”*. Feeling that her end was near, too, according to her words and teaching, in sweet and Christian pain, using the tone of a good old story, she asked monk Gabriel (*“călugăraşul Gavriil”*) to write her last will on November 8, 1602. It describes the reunion of Teofana with Doamna Stanca and the children Nicolae Pătraşcu and Florica at Cozia Monastery, when they managed to pass over into Wallachia, after their detention in Ceateia Gilău and then in Făgăraş and after their being robbed of all their goods after Mihai's defeat. “And if they gathered all together, they cried and sighed a great deal for the death of her son Mihai Vodă and for what they had suffered in foreign countries (...) May none of our relatives go through what we have been through, mother!” (*“Şi dacă se adunară unii cu alalţii, mare plângere şi suspine fu între ei de jalea fiului său Mihai Vodă şi pentru patima lor ce-au păţit prin ţările străine. (...) Cum am păţit noi, maică, să nu paţă nime de ruda noastră!”*) Asked by Doamna Stanca about the way in which she had spent her last few years, Teofana replied: “With a lot of sorrow for the death of my son and for the suffering of Your Highnesses” (*“Cu mult foc de moartea fiu-meu şi de jalea Domniilor Voastre (...)”*).

Teofana's last wish was to give two villages to Cozia Monastery, “for the soul of the deceased Mihai-Vodă and for the health of his son Nicolae Vodă and for our memory and for the memory of our entire kinship (...)”, villages that had been given to her by Mihai Viteazul in the year 1595.

She died in 1605, being buried in the pronaos of Cozia

Monastery. In 1606, his nephews, Nicolae and Florica, set a funeral stone on her grave, which has remained intact to this day, on which one can read the inscription: “Here lies nun Teofana, mother of the deceased Michael the Brave.” (*“Aici odihneşte călugă-riţa Teofana, muma răposatului Mihai Voievod”* (...)).

Viteazul, Teodora and Oraşul de Floci (Fleece Town) should remain three fundamental landmarks in point of identity and representativeness for an area filled with its ancestors' glory! Our contemporaries have the moral duty to insistently and intelligently cultivate such a historical heritage!

